gemeente Steenbergen

BM1701816

Raadsvergadering
6 juli 2017

Agendanummer

Onderwerp
Perspectiefnota 2017 - 2021 (8e begrotingswijziging 2017)

Steenbergen; 6 juni 2017

Aan de raad,

1. Inleiding
Hierbij bieden wij u de perspectiefnota 2017 - 2021 aan.

2. Achtergrond
De perspectiefnota is in opzet enigszins gewijzigd ten opzichte van vorige jaren. De kern van de perspectiefnota staat in hoofdstuk 1 tot en met 5. Het voorwoord, de trends en ontwikkelingen, belangrijke programmaoverstijgende thema's en het financieel meerjarenperspectief met de keuzes en de risico's. In hoofdstuk 6 hebben we de verdieping aangebracht met de informatie op de programma's. Door het aanbrengen van verwijzingen van het totaaloverzicht van alle mutaties naar de programma's beogen wij de informatie op een eenvoudige manier te ontsluiten.
Tevens is een overzicht opgenomen over de voortgang van de uitvoering van het collegeprogramma in 2017. De meicirculaire van het gemeentefonds is nog niet in deze perspectiefnota verwerkt. U wordt hierover middels een afzonderlijke raadsmededeling geïnformeerd.

3. Overwegingen
Balans
Onze ambitie is hoog. Dat blijkt uit het aantal nieuwe beleidsinitiatieven in deze nota. Deze ambitie kunnen wij alleen realiseren als er voldoende balans is met de mogelijkheden van onze begroting en de mogelijkheden van de organisatie. Door keuzes te maken hebben wij voldoende financiële ruimte kunnen inbouwen. De keuzes leggen wij u voor.
De balans is nog niet aangebracht in onze organisatie. Een nulmeting geeft aan dat er nog een stevige weg te gaan is om tot een noodzakelijke doorontwikkeling te komen. Dit vormt een risico voor de uitvoering van onze plannen. In hoofdstuk 4 geven wij in een aparte paragraaf aan hoe de organisatie er voor staat en wat we gaan doen aan de ontwikkeling van de organisatie. Ook geven we daar bij aan hoe we de risico's voor de eerste jaren kunnen beperken.

Eerste stap herijking reserves en voorzieningen
Dit jaar nog wordt het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Parallel aan de programmabegroting 2018 wordt het raadsvoorstel voor de actualisatie aangeboden. Wij hebben een eerste stap gezet door kritisch te kijken naar omvang en samenstelling van de reserves en voorzieningen. Daaruit is naar voren gekomen dat de Algemene Dekkingsreserve (€ 9,8 miljoen) geen bestemming meer heeft. De wettelijke voorschriften schrijven dan voor dat een reserve die geen specifieke bestemming meer heeft, vrijvalt ten gunste van de algemene reserve.

Ter inzage ligt:

Meerjarig sluitend perspectief
Belangrijk uitgangspunt is een meerjarig sluitende perspectiefnota over de periode 2018-2021, waarbij de structurele baten de structurele lasten moeten dekken. Een aantal forse tegenvallers waar we niet omheen kunnen (met als grootste het Werkvoorzieningschap en leerlingenvervoer), hebben de begrotingsoverschotten uit de programmabegroting 2017 flink aangetast. Wij hebben daarom keuzes gemaakt bij het honoreren van nieuwe beleidsinitiatieven.
Onze eerste prioriteit ligt bij het afronden van onze beleidsagenda 2014-2018. De moties die relevant zijn voor deze perspectiefnota zijn hierin meegenomen. Wij geven voorrang aan:

- Wettelijke verplichtingen
- Onontkoombare zaken
- Beleidsinitiatieven (passend binnen de beleidsagenda) die met incidentele middelen kunnen worden gerealiseerd.
- Beleidsinitiatieven (passend binnen de beleidsagenda) met structurele financiële gevolgen waarvoor binnen de exploitatie dekking mogelijk is (nieuw voor oud) of als hiertegenover substantiële inkomsten staan, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies.

Met dit afwegingskader hebben wij het beslag op structurele middelen kunnen beperken. Waar mogelijk pakken we initiatieven eerst projectmatig op met inzet van incidentele middelen. Een grondige evaluatie maakt op termijn duidelijk of en in welke omvang er structurele middelen nodig zijn. Het resultaat is dat we voor onze structurele activiteiten structureel budget hebben. Ons huishoudboekje is dus sluitend en met de vrijval van de algemene dekkingsreserve beschikken we over voldoende incidentele slagkracht.

Slagkracht die onder andere nodig is om de basis te leggen voor één van de grootste projectmatige operaties in de gemeentelijke historie, de Omgevingswet. Daarnaast is slagkracht ook nodig om de handhaving op het adequaat wettelijk niveau te brengen (inhaalslag).Twee onderwerpen waar ook de Provincie op let bij het uitoefenen van het (financieel) toezicht op gemeenten.

De genoemde ontwikkelingen vragen om een stevige inzet van onze algemene reserve. Voor de periode 2017-2021 bedraagt deze in totaal € 2,8 miljoen. Na deze inzet bedraagt de algemene reserve nog ruim € 9 miljoen.

Financiële positie
Onze startpositie is goed. Zoals hierboven aangegeven sluit het huishoudboekje en we hebben met de vrijval van de algemene dekkingsreserve voldoende incidentele ruimte om onze ambities te realiseren en ons te wapenen tegen financiële risico's.
Toch ligt er een punt van aandacht. We zijn kwetsbaar in onze exploitatie. Er is maar weinig ruimte om financieel mee te bewegen met de ontwikkelingen om ons heen. Het realiseren van nieuwe beleidsinitiatieven kan dan alleen als er iets voor wordt ingeleverd (nieuw voor oud) Wij gaan onderzoeken op welke wijze wij de wendbaarheid in onze exploitatie kunnen vergroten. Dat vraagt om innovatie in de kaderstelling en daarbij betrekken wij uiteraard uw raad.

Suggesties voor onderwerpen beeldvormende vergaderingen 2018
In de spelregels van de BOB vergaderingen ligt vast dat het college bij het aanbieden van de perspectiefnota een voorzet doet voor onderwerpen die zich lenen voor beeldvormende vergaderingen. Wij dragen een tweetal onderwerpen aan: het beleidsplan jeugd, gericht op de transformatie en de actualisatie economisch beleid. Beide onderwerpen staan gepland voor het 2e halfjaar.

4. Middelen
De begroting 2017 heeft na de perspectiefnota een negatief saldo van € 459.300,-. Voor de dekking stellen wij u voor te beschikken over de algemene reserve. De resterende maanden van dit jaar zal terughoudend omgegaan moeten worden met activiteiten, welke extra uitgaven dit jaar met zich meebrengen. Alleen wanneer de uitgaven echt noodzakelijk zijn, zullen de activiteiten doorgaan.

Voor 2018 tot en met 2021 is, rekening houdend met de inzet van eenmalige middelen, er een structureel overschot.

- 2018: € 23.050,-
- 2019: € 42.150,-
- 2020: € 55.850,-
- 2021: €118.000,-

Volgens de richtlijnen van de provincie moet de begroting structureel sluitend zijn, hetgeen volgens het verloop van de jaarschijven 2018-2021 het geval is.

5. Risico's

Toenemend risicoprofiel

Het risicoprofiel in Steenbergen wordt regelmatig tegen het licht gehouden en waar nodig, aangepast. De laatste actualisatie heeft plaatsgevonden bij de jaarstukken 2016. Een aantal nieuwe ontwikkelingen veroorzaken een toename in het risicoprofiel:

- De laatste jaren is er nog sprake geweest van overschotten in het sociaal domein, maar de combinatie van lagere budgetten en toename van de doelgroep (vergrijzing c.a.) zorgt voor een hoger risicoprofiel. Transformatie en preventie zijn belangrijke beheersmaatregelen die moeten bijdragen aan risicoreductie.
- De begroting 2018 wordt geraamd op basis van de meest recente informatie (contracten, afspraken, circulaires gemeentefonds e.d.). Voor de jaren 2019-2021 wordt de begroting opgesteld op basis van constante prijzen. Er wordt, zowel aan de kosten als aan de opbrengstenkant, geen rekening gehouden met inflatie. Het risico is aanwezig dat de meerjarenbegroting onvoldoende ruimte bevat om de gevolgen van inflatie op te vangen.
- Deze nota bevat een aantal beleidsinitiatieven die voorzien zijn van een pro memorie (pm) raming. Op dit moment is er nog onvoldoende informatie bekend om daar een bedrag voor op te nemen.
- De gemeente Steenbergen werkt op verschillende terreinen samen met verschillende ketenpartners. Deze samenwerking betekent dat de gemeente Steenbergen het niet meer alleen voor het zeggen heeft en niet direct kan ingrijpen in de processen om te sturen of bij te sturen. Of het nu gaat om gemeenschappelijke regelingen of grote contractpartners (bijvoorbeeld in het sociaal domein), de invloed neemt af. Dit leidt ertoe dat financiële problemen worden afgewenteld op de partners. Wij zijn in deze nota al geconfronteerd met dergelijke tegenvaller (bijvoorbeeld het WVS), maar wij zien een toenemende trend hierin.
- De gemeente Steenbergen neemt samen met Woensdrecht en Bergen op Zoom deel in de Gemeenschappelijke Regeling ISD Brabantse Wal. In artikel 5 is opgenomen dat de uitvoeringsorganisatie van deze regeling wordt gevormd door de gemeente Bergen op Zoom. Na een periode van drie jaar zou voor 2016 de kostprijs en daarmee de kostentoerekening van de dienstverlening opnieuw tegen het licht worden gehouden. In afwachting van de ontwikkelingen op het gebied van samenwerking op bedrijfsvoering is de oude systematiek gehandhaafd. De eerste berekeningen wijzen op een verhoging van de kostprijs voor de deelnemende gemeenten. Vanuit de gemeente Steenbergen is bestuurlijk aangedrongen op een gedegen onderzoek door een onafhankelijke partij. Eventuele resultaten nemen we, waar mogelijk, mee in de begroting 2018.

Weerstandscapaciteit

Het risicoprofiel wordt geactualiseerd bij de begroting 2018, in lijn met de actualisatie van de beleidskaders reserves en voorzieningen en risicomanagement. De omvang van de weerstandscapaciteit bedroeg bij de jaarstukken 2016 € 1,7 miljoen. Dat is net boven de ratio weerstandsvermogen van 1,0. Bij het opstellen van de begroting verwachten wij dat deze ratio niet meer boven de 1,0 uitkomt. Mocht dat het geval zijn, dan wordt bij de begroting een voorstel gedaan om de risicoreserve aan te vullen.

6. Communicatie/Aanpak

De perspectiefnota zal worden behandeld in een aparte raadsvergadering op 6 juli 2017. Tijdens het technisch beraad van 12 juni 2017 zal er een toelichting voor de raadsleden worden gegeven.

7. Voorstel

1. Voor 2017 in te stemmen met onderstaande beschikkingen over reserves per programma:

a) Bestuur en veiligheid

Algemene reserve tbv:

- integrale handhaving	€ 371.500,-

Reserve éénmalige zaken 2015 tbv:

- startkosten buurtpreventieteams	€ 5.000,-
- inhuur handhaving Sunclass	€ 21.800,-

b) Sport en cultuur

Algemene reserve tbv:

- kunstwerken per kern	€ 40.000,-

c) WMO en Jeugd

Reserve sociaal domein tbv:

- jeugdzorg	€ 43.400,-
- formatie onderwijs	€ 23.400,-

d) Economie, recreatie en participatie

Reserve overheveling budgetten tbv:

- uitvoeringsprogramma economische zaken	€ 13.000,-

e) Milieu en ruimtelijke ordening

Reserve overheveling budgetten tbv:

- onderzoek glasvezelnetwerk	€ 15.000,-
- herinrichting centrum Welberg	€ 15.000,-
- traject beeldgericht reinigen	€ 27.800,-

Reserve éénmalige zaken 2015 tbv:

- opstellen natuurbeleidsplan	€ 12.600,-

f) Beheer en openbare ruimte

Reserve herinrichting toekomstig onderhoud N257 tbv:

- plan van aanpak onderzoek verkeersbeïnvloeding Steenbergen	€ 45.000,-

Reserve ruimtelijke ontwikkeling tbv:

- groenplan 2015/2016	€ 44.800,-
- plankosten Cruijslandse kreken	€ 7.500,-
- bomen Bongert/Molenweg	€ 5.000,-
- civiele werkzaamheden groenplan	€ 5.000,-

Reserve overheveling budgetten tbv:

- verkeersonderzoek Dinteloord	€ 15.000,-

Reserve éénmalige zaken 2015 tbv:

- stadspark Steenbergen	€ 20.000,-

Reserve éénmalige zaken 2016/2017 tbv:

- burgerparticipatie	€ 25.000,-

Dekkingsreserve ecologische verbindingszones tbv:

- realisatie ecologische verbindingszones 2017	€ 2.500,-

g) Financiering

Algemene reserve tbv:

- bestaand beleid 2017	€ 75.300,-
- nieuw beleid 2017	€ 384.000,-
- bestemmingsreserve controles handhaving 2018/2019	€ 520.200,-

Reserve ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/natuur tbv:

- dekkingsreserve ecologische verbindingszones € 700.000,-

Algemene dekkingsreserve tbv:

- toevoeging aan algemene reserve € 9.782.500,-

2. De volgende investeringsbedragen beschikbaar te stellen:
   a) vervanging van veegmachine € 30.000,- extra;
   b) opwaardering van de jachthaven Steenbergen € 215.000,-;
   c) milieuparkjes van bovengronds naar ondergronds € 290.000,-;
   d) opschaling bestaande windturbines € 53.500,-;
   e) realisatie ecologische verbindingszones € 600.000,-.
3. De 8e wijziging van de begroting 2017 vast te stellen.
4. De perspectiefnota 2017-2021 vast te stellen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris de burgemeester

M.J.P. de Jongh, RA R.P. van den Belt, MBA